

Sonetje.

20. Otožnost.

Zakáj zašel sem na sipino prožno,
Kjer v temno réko pót se melje z drče,
V mrakotni duši upanje mi mrče,
Za bilko roka se loví nezmožno!

Zakaj zabredel v reko sem otožno,
Kjer solz napòj človeštvo toči v vrče,
Iz temnih vrčev grenko žalost srče
In v grénki žalosti mrjè ubožno!

Nazaj, nazaj, doklèr še čas prebiva,
Nazaj na breg mladostnega veselja,
Kjer vedri smeh iz duše se razliva!

Moštvo dejavno žalost nam zataplja—
Okušat te, ne žèni več me želja,
Otožnosti otrovna, mračna kaplja!

21. Zlata ribka.

Ko bil sem hlapčič, ósem let iz zibke,
O zlatih ribkah starke vprašam mrke.
Verjèmi, starka pravi mi, do črke:
I prí-nas take ribice so gibke!

Lovil sem, kar močí so dale šibke —
Zalótil sem kačéle svetlozrke,
Bradúljice in mréne krivobrke,
A nikdar nisem zlate videl ribke.—

O zlata ribka tí, pravica naša!
O tebi bukve govoré nam stare,
Če bedni narod moj po tebi vpraša.

A lôvi, rôti, kliči tvoje čare,
Da sedem se malikov mu oglašá —
Krivica vražna ga še vedno tare!

22. Vražen šepèt.

Če v sólnčne ôrel spuščá se gorice,
Kjer plen mu bôgat gòn príródni sluti,
Kedaj odpale orlu so kreljuti,
Kedaj mu vzrasla krila skržatice?

Postrv iz vòd vzletava po mušice,
A nikdar bilo ni na svetu čuti,
Da zrak pretvóri luske in plavuti
V peroti, perje drôbne jí senice!

Iskát dragúljev, biserov na tuje,
Zapustil reke in goré sem svôje —
Da naród zatajim, šepèt se čuje.

A prej v skržata premení se ôrel,
V zelenih vejah prej postrv zapóje,
Ko čut za narod meni bo dogôrel!

A. C. Slavin.

Zamrtnik.

Nocój se obhaja Silvestrova noč,
Nocój se pokaži, mladenič, junaka!
Od póstarnih slišal ljudij sem nekoč
In slišal od vašega tudi grajščaka,
Da skriva zaklade podzemeljska raka.«

»Zanéti si zubelj, napóti se v klet;
Mrličí tam v dolgi počivajo vrsti.
Ko ura udari nam dva na deset,
Ob zidu za đurmi razmakní dve krsti!
Pod njima zakladi se bliskajo v prsti.«

»Izdihnil zares je pred dnevi grajščak
In sinu zapustil tri bele gradove,
A kaj je mrlič — tí si krepek vojak,
Ne bodeš plašil se prikazni njegove,
Saj trdo zabili so krstam pokrove —«

To reče oprodi osivel logar;
Oproda zamisli v njegoví se kočí . . .
Poslednji mrjè nad planinami žar.
Zamišljen mladenič od starca se ločí,
Da pot ga do grajskih zidin ne zanočí.

Tihota skrivnostna. — O polnoči ključ
Do rake podzemeljske vrata odklene.

Temà neprozorna. — O polnoči luč
Posije na zêmljo mokrótno in stene,
Posije na strop in na krste lesene.

A čuj! Kdo vzdihuje? Odkodi ropot?
Znan glas domovanje pokojnikov moti:
»Odpri mi in zvezani reši život,
Odpri in me reši...!« odmevajo koti.
Oprode se groza neznana poloti.

»Kdo tu je?« »»Oproda««. »Odpri mi pokrov!
Povej, ne počivam li v krsti zabíti?

Kaj iščeš?« »»Zaklada««. »Na kraju grobov?
Življenje visi mi na tanki le niti.
Največji zaklad je — življenje rešiti.«

Oproda se nagne — drhti mu teló.
Odruga pokrov od mrličeve ječe.

Iz krste se dvigne obličje bledó:
Grajščak se na plamen ozrè koprneče,
Mrtvaške povoje razveže in sleče.

»Zamrten v grobišče sem bil položen.
Oproda, tvoj nóčni prihod iznenada
Z očesa prepodil mi težki je sèn.
Otèl si me smrti. Ne išči zaklada!
Od danes gospod si ti celega grada.«

A. M.

Kamnik.

(Prirodopisno-zgodovinski obraz. — Spisal Jos. Benkovič.)

(Konec.)

Na žalskem hribu je stal nek-
kdaj močan grad, v kate-
rem so stanovali »die Her-
ren von Sallenberg«. Iz
gradú je vodil podzemeljski
rov v mesto. Ko so l. 1890.,
meseca novembra, kopali pod Žalami
predor za železnico, zasledili so ta rov.

Na jugu od Žal se dviga na levo pri
vходу v mesto na strmem višku veli-
častni grad Zaprice, sedaj last znane
rodbine viteza Schneida. V 16. stoletju
so gospodovali v njem Lambergi, ki
so bili glavni zaščitniki krivoverstva v
mestu.

Koncem Šutine, skoro pod Zapricami,
stoji kamniški kolodvor. Nekoliko dalje
proti jugu, nad okrajno cesto v Kranj,
se vije dolga vas Podgorje, sredi med
zelenim hribom in plodnim poljem. Kon-

cem podgorskega hriba stoji grad Križ,
last barona Otona Apfaltrerna.

Na vshod straži kamniško mesto vi-
soka, strma, skalovita gora Stari grad
ali Karnik. Ko bi mogle govoriti orja-
ške razvaline, ki se dvigajo, kakor bi
okamenele, že stoletja vrhu te višave
izza zelenih smerck in bukev, povedale
bi nam marsikaj iz sive starodavnosti
o oholi gospódi, ki se je todi šopirila,
in o slavnih činih naših slovenskih oča-
kov. Lastniki gradú so bili v 13. sto-
letju grofje Ortenburgi, pozneje Gallen-
bergi, Celjani, Turjačani in drugi ple-
miči. Leta 1572. je ubila strela jedino
hčer tedanjemu grofu Ahaciju Thurnu,
ki se je radi tega preselil v novosezi-
dani grad Križ. Na Karniku je stala
nekdaj grajska kapela svetega Janeza
Krstnika; v prejšnjih stoletjih je imela